

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Człowiek wobec przeznaczenia. Omów zagadnienie na podstawie *Antygony* Sofoklesa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Sofokles, *Antygona*

EPOKA

Starożytność

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 4 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

W utworach antycznych przeznaczenie można utożsamiać z fatum. Fatum to nieuchronny i nieodwracalny los, wola bogów, która determinuje życie człowieka. Jeśli nad bohaterem ciąży fatum, to nie może on w żaden sposób zmienić tego, co zostało mu przeznaczone. Z fatum łączy się pojęcie tragizmu, czyli sytuacji, w której działania jednostki są z góry skazane na porażkę. Jednostka ta staje przed dylematem, przy czym każde rozwiązanie prowadzi do katastrofy. Można więc powiedzieć, że w literaturze antycznej człowiek jest bezradny wobec przeznaczenia, ponieważ o jego losie decydują siły wyższe. Żadne działania nie mogą zmienić już zapisanych wyroków. Fatum przesądziło

o losach Antygony z dramatu Sofoklesa. Co istotne, Antygona pochodziła z rodu Labdakidów, nad którym ciążyła klątwa - więc zanim przejdę do historii bohaterki, najpierw krótko przypomnę mit o tej rodzinie.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Dziadek Antygony, Lajos, uwiódł kiedyś pewnego chłopca, za co jego ojciec przeklął cały ród Labdakidów. I tak rozpoczął się rodzinny dramat. Zgodnie z przepowiednią Lajos został zabity przez własnego syna, Edypa, który na dodatek ożenił się z własną matką, Jokastą. Po odkryciu prawdy Edyp wydułbał sobie oczy i udał się na wygnanie, a jego żona się powiesiła. Mieli czworo dzieci, które spotkał równie tragiczny los. Jednym z tych dzieci była Antygona. Bohaterowie próbowali oszukać fatum, ale niezależnie od swoich działań stopniowo ściągali na siebie katastrofę.

Z LEKTURY

sceny i postacie z
lektury bazowej
omówione pod tezę

Właśnie ten mit zainspirował Sofoklesa do napisania tragedii. Na początku *Antygony* dowiadujemy się, że Polinejkes i Eteokles, synowie Edypa, zginęli w bratobójczej walce. Władzę w Tebach przejął ich wuj, Kreon. Nowy król zabronił grzebać Polinejkesa, który zdradził ojczyznę i zwrócił się przeciwko swojemu bratu.

W tych okolicznościach poznajemy Antygone, siostrę poległych i siostrzenicę Kreona. Dziewczyna stanęła przed dylematem: miłość do brata i boskie prawo nakazywały urządzić Polinejkesowi godny pogrzeb, ale w ten sposób złamałaby królewski zakaz i zostałaby skazana na śmierć. Antygona znalazła się w sytuacji tragicznej, bo każdy wybór skutkował nieszczęściem. Ostatecznie dochowała wierności bratu i bogom. Jej śmierć potwierdziła, że nie ma ucieczki przed przeznaczeniem.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Chciałbym/chciałabym przejść do podsumowania. W literaturze antycznej przedstawiano człowieka jako całkowicie zależnego od fatum, czyli przeznaczenia. W żaden sposób nie mógł odmienić swojego losu. Działania fatum doświadczyli członkowie rodu Labdakidów. Mimo że chcieli uniknąć katastrofy, to swoim działaniem i tak ją na siebie ściągnęli. Tak właśnie stało się z Antygona, która znalazła się w sytuacji bez wyjścia i poniosła klęskę.